

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžso/49/2014
Identifikačné číslo spisu:	1012200718
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1012200718.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci žalobcu RNDr. I. S., CSc., občana Slovenskej republiky bytom ul. XX. října XXXX/X, Neratovice, Česká republika proti žalovanej Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovanej č. 5675-6/2012-BA z 2. februára 2012 a č. 5728-4/2012-BA z 2. februára 2012, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 6. februára 2014, č. k. 1S 103/2012 - 22, 1S 104/2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 6. februára 2014, č. k. 1S 103/2012 - 22, v znení opravného uznesenia z 12. mája 2014, č. k. 1S 103/2012-34, 1S 104/2012 m e n í tak, že rozhodnutia žalovanej č. 5675-6/2012-BA z 2. februára 2012 a č. 5728-4/2012-BA z 2. februára 2012 z r u š u j e a vec jej vracia na ďalšie konanie.

Žalovaná je povinná uhradiť do rúk žalobcu trovy konania vo výške 4,87 € do tridsiatich dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom zo 6. februára 2014, č. k. 1S 103/2012 - 22, 1S 104/2012 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia zo dňa 2. februára 2012, č. 5675-6/2012-BA, ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Prešov číslo 15565-6/2010-PO z 22. novembra 2010 o zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobcu dňa 31. decembra 2009, ako aj rozhodnutia zo dňa 2. februára 2012, č. 5728-4/2012-BA, ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Prešov číslo 15565-7/2010-PO z 22. novembra 2010 o vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobcu dňom 1. júla 2010. Žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozsudku krajský súd poukázal na skutočnosť, že žalobca ako podnikateľ s obchodným

menom D., adresa trvalého pobytu: D., IČO: 30 610 133 ukončil svoju činnosť 31. decembra 2009, ktorým dňom mu zaniklo živnostenské oprávnenie. Keďže žalobcovi zaniklo živnostenské oprávnenie dňa 31. decembra 2009, zároveň mu zaniklo aj postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby (ďalej len „SZČO“) podľa § 5 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. a súčasne mu zaniklo aj povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie SZČO. Skutočnosť, že žalobcovi od 01. januára 2010 vzniklo opätovne živnostenské oprávnenie, nemá vplyv na zánik živnostenského oprávnenia k 31. decembru 2009 a právne následky s tým spojené. Nové živnostenské oprávnenie vzniklo žalobcovi dňom 01. januára 2010, ako podnikateľovi s obchodným menom D., s adresou miesta podniku zahraničnej osoby: Hlavná 10, Prešov, adresa trvalého bydliska: E., IČO: 45 329 265. Nadobudnutie právneho postavenia samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia nezakladá automaticky samostatne zárobkovo činnnej osobe povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie. Vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobcu ako SZČO sa posudzuje vždy k prvému júlu kalendárneho roka, t.j. v prípade žalobcu k 01. júlu 2010 a závisí od výšky príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 593/2003 Z. z. o dani z príjmu alebo od výnosu súvisiaceho s podnikaním a s inou samostatne zárobkovou činnosťou, ktorý žalobca dosiahol za predchádzajúci kalendárny rok 2009. Podľa výpisu z daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby bol za rok 2009 príjem žalobcu ako SZČO 49 154 €, a preto žalobcovi ako SZČO vzniklo v súlade s § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie od 1. júla 2010. Krajský súd sa nestotožnil s názorom žalobcu, že mu povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie nemohlo zaniknúť 31. decembra 2009 a vzniknúť 01. júla 2010, keď živnosť prevádzkuje od roku 1993 nepretržite na základe viacerých živnostenských oprávnení. Podľa názoru krajského súdu k zániku postavenia samostatne zárobkovo činnnej osoby (ďalej len „SZČO“) dochádza v deň zániku živnostenského oprávnenia, kedy zanikne aj povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie SZČO. Z toho dôvodu považoval za irelevantné, či žalobca nasledujúcim dňom získal opätovne status SZČO na základe nového živnostenského oprávnenia. Zánik živnostenského oprávnenia dňa 31. decembra 2009 a vznik ďalšieho živnostenského oprávnenia 01. januára 2010 považoval za dve samostatné právne skutočnosti, ktorých následkom sú dve odlišné právne udalosti, t. j. zánik postavenia SZČO 31. decembra 2009 a vznik postavenia SZČO 01. januára 2010, podľa zákona č. 461/2003 Z. z. Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie aj postup správnych orgánov boli v súlade so zákonom a preto žalobu zamietol.

Uznesením z 12. mája 2014, č. k. 1S 103/2012 - 34, krajský súd opravil v záhlaví svojho rozsudku zo 6. februára 2014, č. k. 1S 103/2012 - 22, označenie žalovanej.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Namietal nesprávnosť skutkových zistení v danej veci správnymi orgánmi aj súdom prvého stupňa s poukázaním na to, že zápis do živnostenského registra nespôsobuje zánik živnostenských oprávnení podľa § 57 ods. 1 písm. g/ živnostenského zákona, pretože o dni zániku svojich živnostenských oprávnení rozhoduje podľa uvedeného zákonného ustanovenia výlučne oprávnená osoba - podnikateľ oznámením o ukončení podnikania. Pretože žalobca nestanovil deň ukončenia svojho podnikania, jeho živnostenské oprávnenia dňa 31. decembra 2009 nezanikli. Súd prvého stupňa neprávne vec posúdil, keď informáciu zo živnostenského registra uprednostnil pred náležitým zistením skutkového stavu a porušil čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že neprejednal podstatnú námietku týkajúcu sa nepravdivého a neoprávneného oznámenia inej osoby o ukončení podnikania žalobcom 31. decembra 2009. Žiadal, aby odvolací súd jeho odvolaniu vyhovel, rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil, zrušil rozhodnutia správnych orgánov I. aj II. stupňa a vec im vrátil na ďalšie konanie. Súčasne žiadal, aby mu súd priznal náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania, ktorých výšku v odvolaní nevyčísľil.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu v plnom rozsahu ako vecne správny potvrdiť s tým, že žalobca vo svojom odvolaní žiadne nové námietky neuviedol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) bez nariadenia pojednávania v

súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné vyhovieť.

Podľa § 5 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá má oprávnenie prevádzkovať živnosť.

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov živnosť môže prevádzkovať fyzická osoba (živnostník) alebo právnická osoba, ak splní podmienky ustanovené týmto zákonom (ďalej len „podnikateľ“); povolenie na prevádzkovanie živnosti (ďalej len „koncesia“) sa vyžaduje len v prípadoch vymedzených týmto zákonom.

Fyzické osoby a právnické osoby môžu prevádzkovať živnosť, ak to neobmedzujú alebo nevylučujú osobitné zákony (§ 5 ods. 2 živnostenského zákona).

Fyzická osoba s bydliskom alebo právnická osoba so sídlom mimo územia Slovenskej republiky (ďalej len „zahraničná osoba“) môže na území Slovenskej republiky prevádzkovať živnosť za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako slovenská fyzická osoba alebo slovenská právnická osoba, ak z tohto zákona alebo z iného osobitného predpisu nevyplyva niečo iné. Na účely tohto zákona sa slovenskou fyzickou osobou rozumie fyzická osoba s bydliskom na území Slovenskej republiky a slovenskou právnickou osobou právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky (§ 5 ods. 3 živnostenského zákona).

Podľa § 5 ods. 4 živnostenského zákona bydliskom na území Slovenskej republiky sa na účely tohto zákona rozumie trvalý pobyt na území Slovenskej republiky alebo trvalý pobyt na území Slovenskej republiky na základe udeleného povolenia podľa osobitného predpisu.

Podľa § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení platnom do 31. decembra 2009, povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania, a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou, bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 <. a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 <. ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona o sociálnom poistení v znení platnom ku dňu 31. decembra 2009 povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b) <. a písm. c) <. dňom zániku týchto oprávnení, a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. c) <. odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c) <.

Zo spisov žalovanej vyplýva, že žalobca sa ako živnostník prihlásil na nemocenské poistenie a na dôchodkové poistenie od 29. januára 1993. Sociálna poisťovňa, pobočka Prešov rozhodnutím z 22. novembra 2010, číslo 15565-6/2010-PO, rozhodla, že žalobcovi zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 31. decembra 2009 z dôvodu, že mu dňom 31. decembra 2009 zaniklo živnostenské oprávnenie ako podnikateľovi s obchodným menom RNDr. Imrich Zborovský, miesto podnikania: Hlavná 10, Prešov, adresa trvalého pobytu: D., IČO: 30 610 133; odhlášku samostatne zárobkovo činnnej osoby však žalobca nepodal.

Žalobca bytom U. bol do 31. decembra 2009 (vrátane) držiteľom živnostenského oprávnenia na obchodné meno „RNDr. Imrich Zborovský, IČO: 30 610 133 s miestom podnikania Prešov, Hlavná 10, ktoré podľa výpisu zo živnostenského registra zaniklo dňom 31. decembra 2009.

Z dôvodu presťahovania sa na územie Českej republiky žalobca už v zmysle § 5 ods. 2 až ods. 4 živnostenského zákona nemohol na území Slovenskej republiky podnikat' pod tým istým obchodným menom ako dovtedy a bol povinný zosúladiť svoje podnikanie na území Slovenskej republiky s jej právnymi predpismi. Keďže fyzická osoba s bydliskom na území iného štátu môže v zmysle § 5 ods. 3 živnostenského zákona podnikat' - vykonávať samostatne zárobkovú činnosť len ako „zahraničná fyzická osoba“, v súlade so zákonom mohol pokračovať v podnikaní na území Slovenskej republiky za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako slovenská fyzická osoba len na základe živnostenského oprávnenia vydaného na obchodné meno zahraničnej fyzickej osoby

Z obsahu živnostenských oprávnení žalobcu vyplýva, že žalobca podnikal v rovnakých živnostiach kontinuálne, bez prerušenia a k zániku jeho živnostenského oprávnenia a vzniku nového živnostenského oprávnenia došlo iba z dôvodu zmeny trvalého pobytu žalobcu, ktorý presťahovaním do Českej republiky môže prevádzkovať živnosť už len prostredníctvom organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby alebo podniku zahraničnej osoby, zriadeného na území Slovenskej republiky.

Ustanovenie § 21 ods. 4 písm. b/ zákona o sociálnom poistení nemožno vykladať striktné a rozhodnúť o zániku poistenia pri akomkoľvek zániku živnostenského oprávnenia, bez zohľadnenia okolností, ktoré nasvedčujú, že fyzická osoba je bez prerušenia držiteľom živnostenského oprávnenia.

Žalovaná postupovala vo veci formálne, bez prihliadnutia na okolnosť, že v podnikaní žalobcu na základe živnostenského oprávnenia (predmet a miesto podnikania) nedošlo k žiadnej zmene, okrem zmeny bydliska na územie iného štátu.

Z obsahu administratívneho spisu žalovanej nevyplyva, že by žalovaná zistovala, či žalobca po presťahovaní do Českej republiky podliehal českej legislatíve, či už z titulu zamestnanca, alebo ako samostatnej zárobkovej činnosti.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovanej vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci ako aj nedostatočne zisteného skutočného stavu. Rozsudok krajského súdu preto zmenil (§ 250ja ods. 3 O.s.p.), rozhodnutia žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní je žalovaná viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 O.s.p.), na účely riadneho zistenia skutočného stavu doplní dokazovanie a vo veci opätovne rozhodne, pričom svoje rozhodnutie aj náležite odôvodní.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1, ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. Žalovanej uložil povinnosť uhradiť žalobcovi náhradu trov konania pozostávajúcu z poštovného vo výške 68,00 CZK dňa 04. apríla 2012, teda 2,76 € (žaloba) a poštovného vo výške 58,00 CZK dňa 26. marca 2014, teda 2,11 € (odvolanie), keďže iné trovy zo súdneho spisu nevyplyvajú a žalobca ich nevyčísľil do troch dní od vyhlásenia tohto rozsudku. Priznané trovy v celkovej výške 4,87 € je žalovaná povinná žalobcovi poukázať do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.